

ДОВІДКА

про творчий внесок Шульги Євгенія Вікторовича – претендента на здобуття премії Президента України для молодих вчених за наукову роботу «Концепція енергетичної безпеки України в умовах європейського та євроатлантичного курсу» у 2022 році

Шульга Євгеній Вікторович – доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Національного університету біоресурсів і природокористування України, є провідним науковцем у галузі міжнародного, порівняльного, адміністративного та енергетичного права, зокрема, порівняльно-правових досліджень у сфері правового забезпечення енергетичної безпеки, запровадження альтернативних джерел енергії, енергозберігаючих та енергоефективних технологій.

Наукова діяльність Шульги Є. В. пов'язана з дослідженням правового регулювання енергетичної безпеки в Україні в умовах європейського та євроатлантичного курсу, порівняльного-правового аналізу енергетичного законодавства ЄС та України, правового забезпечення виконання міжнародних зобов'язань України в енергетичній сфері, розробкою концепції енергетичної безпеки України в умовах європейського та євроатлантичного курсу, оптимізації енергетичного законодавства України та приведення його до стандартів ЄС. За цими напрямками претендентом опубліковано 97 наукових праць, у тому числі 6 монографій, 54 статті, з них: 8 у наукових виданнях, що входять до науково-метричних баз Scopus та Web of Sciences, 38 – у наукових фахових виданнях України, 14 – у наукових виданнях інших держав, 22 тез наукових доповідей, захищена кандидатська та докторська дисертації. Згідно науково-метричної бази даних Web of Science загальна кількість посилань – 9, h-індекс (за роботою) = 1, бази даних Google Scholar загальна кількість посилань – 100, h-індекс (за роботою) = 6.

Основний творчий внесок Шульги Є. В. у представленій науковій роботі:

Фундаментальні результати

Основними загрозами енергетичній безпеці України є: зношеність основних фондів, недостатній рівень конкуренції на енергоринках, незавершеність інтеграції із системами електро- та газопостачання ЄС, поглиблення енергетичної бідності населення, неконтрольована зміна структури генеруючих потужностей, відсутність енергетичних резервів, кіберзагрози, тінізація відносин в енергетиці, блокування постачання необхідних ресурсів та обладнання, вплив зміни клімату на структуру та режими енергоспоживання, а також кадровий дефіцит та втрата науково-технічного потенціалу.

Категорію "енергетична безпека" пропонується розуміти як сукупність потенціалів різних складових функціонування держави (ресурсна, енергетична,

технологічна, технічна, екологічна, економічна, наукова, організаційно-управлінська), які спрямовані на задоволення паливно-енергетичних потреб і відображаються у політиці захисту національних інтересів у сфері енергетики, зниження залежності від імпорту енергоресурсів та розвиток власного видобутку та виробництва енергетичних продуктів. Під поняттям "енергетична безпека" слід розуміти стан технічно надійного, стабільного, своєчасного, повного, безперебійного, економічно ефективного та екологічно збалансованого забезпечення енергетичними ресурсами потреб економіки та населення (транспортування, перетворення і споживання паливно-енергетичних ресурсів), а також створення умов для формування та реалізації політики захисту національних інтересів у сфері енергетики в умовах сучасних ринкових відносин, тенденцій та показників світового ринку енергоносіїв, а також європейського та євроатлантичного напрямку.

Євроінтеграційним процесам в енергетичній сфері в Україні передують ряд політичних, економічних та правових передумов, основними з яких є енергетичний тиск Російської Федерації, як основного постачальника енергетичних ресурсів в Україну задля досягнення політичних цілей, монополізація вітчизняного енергетичного ринку, зростаюча глобальна потреба в енергетичних ресурсах, нестабільність цін на первинні енергоресурси, перш за все, на нафту та газ, зміни в правовому регулюванні енергетичних відносин в ЄС тощо.

Прикладні результати

Нинішній рівень енергетичної безпеки України за багатьма її складниками є незадовільним, головними чинниками чого виступають: надвисока енергоємність споживання енергетичних продуктів у галузях економіки і соціальної сфері; значна частка імпорту в балансі енергоспоживання з переважною часткою імпорту з однієї країни природного газу, ядерного палива, нафти; нераціональна структура паливно-енергетичних балансів (ПЕБ) України; зниження ефективності виробництва і транспортування енергетичних продуктів; високий рівень шкідливого впливу об'єктів енергетики на навколишнє середовище; відсутність планів розбудови енергетичної інфраструктури для посилення енергетичної безпеки України.

Процес імплементації енергетичних Директив ЄС в Україні відбувається фрагментарно, безсистемно, без чітких економічних прорахунків та очікуваного результату, що нівелює їх загальну мету забезпечення енергетичної безпеки України. Стрімкий перехід на зелену енергетику та надзвичайно висока ціна на неї, в умовах перманентної економічної кризи спричиняє надмірне навантаження на державний бюджет України. За таких умов функціонування великих електростанцій з відновлюваних джерел енергії характеризується різко змінними режимами роботи у складі Об'єднаної енергетичної системи України.

Подальший розвиток правового забезпечення енергетичного сектору України в умовах Євроінтеграції має здійснюватися у напрямку продовження адаптації українського законодавства до європейського в частині реформуванні ринків газу та електричної енергії, а також енергозбереження та енергоефективності, екології. При цьому, для повної секторальної інтеграції України і ЄС має бути ухвалене рішення, про те, що Україна може впроваджувати енергетичне законодавство ЄС не в адаптованому, а в автентичному вигляді з зобов'язаннями і правами, ідентичними з країнами-членами ЄС.

Розроблено сучасну концепцію правового забезпечення енергетичної безпеки України в умовах європейського та євроатлантичного курсу, що передбачає необхідність застосування зваженого підходу до публічної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави, стану забезпеченості держави в паливно-енергетичних ресурсах, надійності, фізичної та економічної доступності їх постачання, диверсифікацію джерел енергетичних ресурсів та їх постачальників, забезпечення реальної конкурентоспроможності та зниження монополії на енергетичні ресурси, оптимізація контрольно-наглядових інституцій в енергетичній сфері України, розвиток енергетичних ринків та їх оптимізація, запровадження енергозберігаючих, енергоефективних технологій, розумний розвиток альтернативних джерел енергії, інтеграція об'єднаної енергетичної системи України до європейської електромережі тощо.

За названі розробки Шульга Є.В. державних нагород не має.

Претенденти

Євгеній ШУЛЬГА

Ректор

Станіслав НІКОЛАЄНКО

ДОВІДКА

про творчий внесок Шинкарук Наталії Василівни – претендента на здобуття премії Президента України для молодих вчених за наукову роботу «Концепція енергетичної безпеки України в умовах європейського та євроатлантичного курсу» у 2022 році

Шинкарук Наталія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук Національного університету біоресурсів і природокористування України, є провідним науковцем у галузі адміністративного та енергетичного права, проводить дослідження спрямовані на правове забезпечення процесів адаптації енергетичного та екологічного законодавства України енергетичних Директив ЄС у законодавство України, впровадження альтернативних джерел енергії тощо.

Наукова діяльність Шинкарук Н.В. пов'язана з дослідженням адміністративно-правового забезпечення енергетичної безпеки в Україні в умовах європейського та євроатлантичного курсу, аналізу міжнародно-правового забезпечення енергетичної безпеки, дослідження основних положень енергетичного законодавства ЄС та стану їх імплементації у вітчизняне законодавство, розробкою концепції енергетичної безпеки України в умовах європейського та євроатлантичного курсу, узгодження енергетичного законодавства України та адаптації його до стандартів, що продукуються енергетичними Директивами ЄС. За даними напрямками претендентом опубліковано 55 наукових праць, у тому числі 2 монографій, 9 статті, з них: 1 у наукових виданнях, що входять до науково-метричних баз Scopus та Web of Sciences, 7 – у наукових фахових виданнях України, 1 – у наукових виданнях інших держав, 40 тез наукових доповідей, захищена кандидатська дисертація. Згідно науково-метричної бази даних Google Scholar загальна кількість посилань – 1, h-індекс (за роботою) = 1.

Основний творчий внесок Шинкарук Н.В. у представленій науковій роботі:

Фундаментальні результати

Відповідно до Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства та Угоди про асоціацію з ЄС в частині енергетики Україна взяла на себе зобов'язання: забезпечувати ефективну імплементацію наближених національних актів та вживати будь-яких заходів, необхідних для відображення змін у праві Союзу у своєму національному законодавстві, що регулює енергетичний сектор; утримуватися від будь-яких дій, що негативно впливають на завдання або результати наближення свого національного законодавства до Acquis ЄС в енергетичному секторі; скасовувати положення свого національного законодавства або припиняти внутрішні практики, що є несумісними з правом Союзу або з її національним законодавством,

наближеним до права Союзу в енергетичному секторі; проводити консультації з Європейською Комісією щодо сумісності з положеннями Acquis ЄС будь-якої законодавчої пропозиції у сферах, що мають бути наближені до законодавчих актів ЄС; утримуватися від введення в дію актів щодо яких Європейська Комісія дійшла висновку, що законопроект є несумісним із зазначеними положеннями Acquis ЄС; доводити до відома Європейської Комісії остаточну версію кожного акту у тих сферах, що мають бути наближені до Acquis ЄС; письмово звітувати про результати, досягнуті у сфері імплементації реформи енергетичного сектора.

Під поняттям "енергетична безпека" слід розуміти стан технічно надійного, стабільного, своєчасного, повного, безперебійного, економічно ефективного та екологічно збалансованого забезпечення енергетичними ресурсами потреб економіки та населення (транспортування, перетворення і споживання паливно-енергетичних ресурсів), а також створення умов для формування та реалізації політики захисту національних інтересів у сфері енергетики в умовах сучасних ринкових відносин, тенденцій та показників світового ринку енергоносіїв, а також європейського та євроатлантичного напрямку.

Прикладні результати

Посилення енергетичної безпеки України пропонується шляхом приведення національного законодавства у відповідність до законодавства, норм та стандартів ЄС, що передбачено Договором про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Ключовими елементами імплементації «Третього енергопакету» стало ухвалення наступних актів: Закон України «Про ринок електричної енергії», Закон України «Про ринок природного газу» та Закон України «Про НКРЕКП» та низки нормативних актів відповідно до Додатку 27 до Угоди.

До основних загроз енергетичній безпеці України віднесено: зношеність основних фондів, недостатній рівень конкуренції на енергоринках, незавершеність інтеграції із системами електро- та газопостачання ЄС, поглиблення енергетичної бідності населення, неконтрольована зміна структури генеруючих потужностей, відсутність енергетичних резервів, кіберзагрози, тінізація відносин в енергетиці, блокування постачання необхідних ресурсів та обладнання, вплив зміни клімату на структуру та режими енергоспоживання, а також кадровий дефіцит та втрата науково-технічного потенціалу.

Розроблена концепція базується на таких положеннях:

1. Розробка комплексу негайних заходів, спрямованих на подолання потенційно можливих масштабних зривів постачання енергоресурсів;
2. Зміцнення механізмів екстреної допомоги в разі виникнення надзвичайних ситуацій з енергопостачанням (розробка конкретних механізмів солідарності), координація оцінених ризиків та планів дій, в тому числі, і для захисту критичної енергетичної інфраструктури;
3. Регулювання (зменшення) попиту на енергію;

4. Створення ефективно функціонуючого та повністю інтегрованого внутрішнього ринку енергії;
5. Підвищення рівня власного виробництва енергії в Україні (в першу чергу, використовуючи відновлювані джерела енергії);
6. Подальший розвиток енергетичних технологій;
7. Диверсифікація шляхів постачання основних паливно-енергетичних ресурсів та створення відповідної інфраструктури;
8. Поліпшення координації національної енергетичної політики та енергетичної політики ЄС.

За названі розробки Шинкарук Н.В. державних нагород не має.

Претенденти

Наталія ШИНКАРУК

Ректор

Станіслав НІКОЛАЄНКО